

W Poznaniu rocznie wytwarza się prawie 625 tys. ton odpadów (w tym prawie 2/3 to odpady pochodzące z działalności gospodarczej), z których 94% jest wykorzystywanych gospodarczo. Największymi wytwórcami odpadów są: Kompania Piwowarska S.A. (wytłoki, odpady moszczowe i pofermentacyjne oraz wywary), Aquanet S.A. (ustabilizowane komunalne osady ściekowe) oraz Dalkia Poznań ZEC S.A., która od 1984 r. składowuje odpady paleniskowe (są one przez spółkę stopniowo rekultywowane). Około 1,4% wytworzonych odpadów przemysłowych stanowią odpady niebezpieczne, głównie odpady ciekłych paliw i oleje odpadowe (43%) oraz odpady z wyeksploatowanych pojazdów, baterie i akumulatory, zużyte elektrolity, odpady z urządzeń elektrycznych i elektronicznych (34%). Blisko 1/3 z nich jest odzyskiwana (głównie pochodzących z procesów termicznych), a 2/3 unieszkodliwiane. Największym wytwórcą odpadów niebezpiecznych jest fabryka Exide Technologies S.A.

Problemy stwarzają także odpady niebezpieczne powstające w małych zakładach (opakowania po farbach i lakierach, baterie, lampy rtęciowe, szlasy galwaniczne, odpady z transportu, m.in. emulsje olejowe, płyny hamulcowe czy czyściwa). Odpady medyczne i weterynaryjne są częściowo wywożone na składowisko odpadów komunalnych, częściowo utylizowane w przyszpitalnych piecach centralnego ogrzewania (własny specjalistyczny piec do spalania odpadów posiada szpital im. J. Strusia oraz szpital przy ul. Szwajcarskiej; część poznańskich odpadów jest spalana w spalarni w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim w Gorzowie Wielkopolskim) i spalarkach odpadów.

Największy udział w strukturze wytworzonych odpadów komunalnych posiadają odpady organiczne (43%) i papier (14%). Odpady komunalne są składowane na 6 składowiskach odpadów komunalnych, zlokalizowanych poza granicami administracyjnymi Poznania. Ponad 94% odpadów komunalnych przyjmują 2 składowiska - w Suchym Lesie (56%) i Czmoniu (38%). Zarządzane przez Miasto Poznań składowisko o powierzchni 33,8 ha (część obecnie eksploatowana wynosi 12,4 ha) w Suchym Lesie spełnia wszystkie normy ekologiczne. Na jego terenie wykorzystywany jest nowoczesny system oczyszczania odcieków ze składowiska, uruchomiono także elektrownię biogazową wykorzystującą powstający samoistnie metan. Stopień wypełnienia składowiska wynosi ponad 70%. Przewiduje się, że zakończenie jego eksploatacji nastąpi około 2016 r. W Poznaniu wdrożono system usuwania odpadów problemowych (wielkogabarytowych i niebezpiecznych) pochodzących z gospodarstw domowych. Działają dwa stałe oraz system mobilnych punktów gromadzenia odpadów problemowych. Przeterminowane leki są nieodpłatnie odbierane przez poznańskie apteki.

Zgodnie z przepisami unijnymi, od 2013 r. nie będzie można składować większości odpadów, dlatego też Miasto Poznań planuje budowę nowoczesnej spalarni śmieci, finansowanej częściowo ze środków unijnych. W 2009 r. rozpoczęły się konsultacje społeczne z mieszkańcami wstępnie wytypowanych lokalizacji inwestycji.

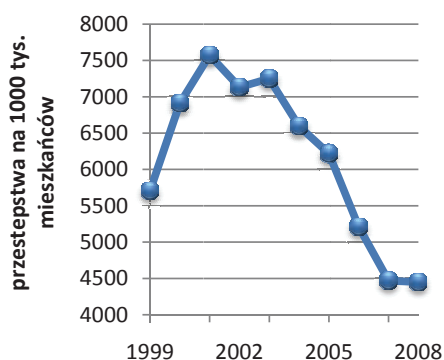
Do końca 2008 r. na terenie miasta była prowadzona selektywna zbiórka surowców wtórnych, w wyniku której pozyskiwano: makulaturę, stłuczkę szklaną, tworzywa sztuczne i złom metali. Specjalnym programem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (makulatura, stłuczka szklana, opakowania z tworzyw sztucznych) objęto 28 tys. gospodarstw domowych z zabudowy jednorodzinnej oraz zabudowę wielorodziną (ponad 800 pojemników na surowce wtórne ustawionych na terenie całego miasta). Roczny odzysk surowców wtórnych z odpadów komunalnych wynosił 4 tys. ton, czyli nieco ponad 2% ich ogólnej ilości, w tym połowę stanowiła makulatura. W poznańskich szkołach wdrożono ponadto program zbierania przez uczniów złomu aluminiowego.

Konkluzje strategiczne: 17. Bezpieczeństwo publiczne

W ostatnich latach stan bezpieczeństwa miasta Poznania ulega systematycznej poprawie.

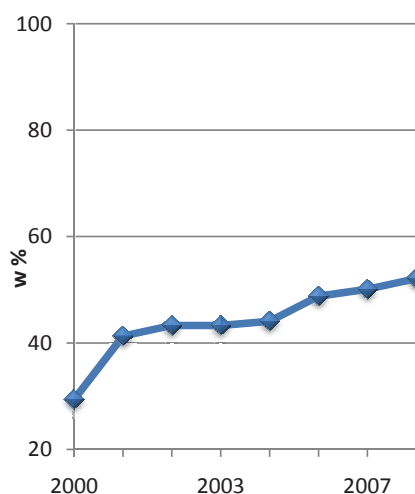
Dla zwiększenia bezpieczeństwa w mieście podejmuje się szereg działań, jak np.: programy edukacyjne i informacyjne, wsparcie ofiar przestępstw, system reagowania kryzysowego i ochrony mieszkańców, system monitoringu miejskiego

Wskaźnik przestępczości w Poznaniu w latach 1999 - 2008

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

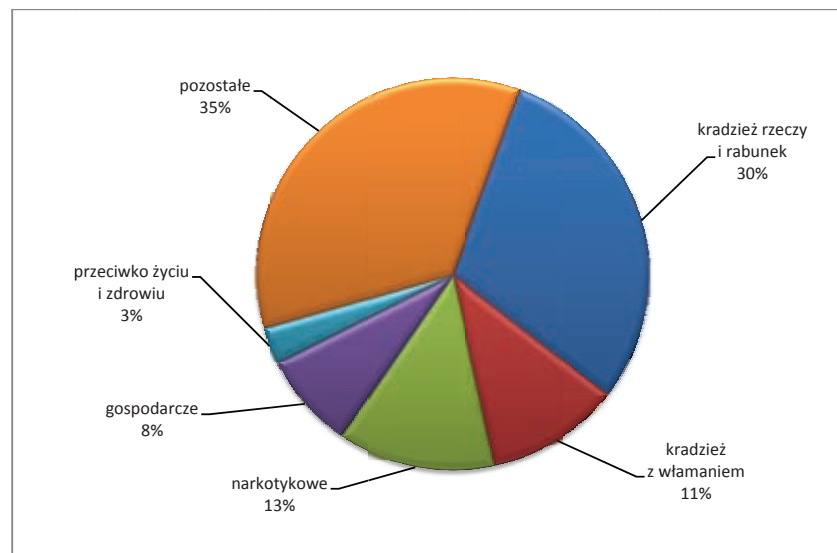
Wskaźnik wykrywalności przestępstw w Poznaniu w latach 2000 - 2008

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Od 5 lat w Poznaniu zmniejsza się liczba stwierdzonych przestępstw. Rocznie rejestrowanych jest 25 tys. przestępstw, z których 85% stanowią przestępstwa kryminalne. Dominującym rodzajem przestępstw są kradzieże (prawie 40%), w ramach których połowa to kradzieże aut i części samochodowych. W 2008 r. wskaźnik zagrożenia przestępczością, mierzony liczbą stwierdzonych przestępstw na 100 tys. mieszkańców, wyniósł 4.454.

Przestępstwa stwierdzone w Poznaniu w 2008 roku

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Zmniejsza się liczba przestępstw kryminalnych, głównie w kategoriach najbardziej wpływających na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, tj. zabójstw, gwałtów, kradzieży z włamaniem, rozbojów, uszkodzeń ciała. Wzrasta natomiast liczba przestępstw narkotykowych. Stanowią one blisko 16% wszystkich przestępstw kryminalnych. Ogólna wykrywalność sprawców wynosi ponad 50%. Bardzo wysoka jest natomiast wykrywalność przestępstw narkotykowych, gospodarczych i drogowych (ponad 90%).

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z priorytetów władz miejskich. Wdrażane są liczne programy mające na celu zmniejszenie liczby przestępstw w mieście oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, jak np.: „Miejski Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego”, „Bezpieczne Miasto”, zwiększania bezpieczeństwa w szkołach, system reagowania kryzysowego i ochrony mieszkańców przed zagrożeniami. Rozpoczęto także realizację ze środków unijnych projektów skierowanych do ofiar przestępstw oraz zwalczających narkomanię. Poznań objęty jest systemem monitoringu wizyjnego, którym obejmowane są etapowo miejsca uznane za niebezpieczne, głównie skrzyżowania o dużym natężeniu ruchu, wiadukty, przystanki komunikacji miejskiej i przejścia podziemne. Do końca 2008 r. na terenie miasta zainstalowano 128 kamer wizyjnych. Trwają prace nad dalszą rozbudową systemu.

18. Współpraca z interesariuszami

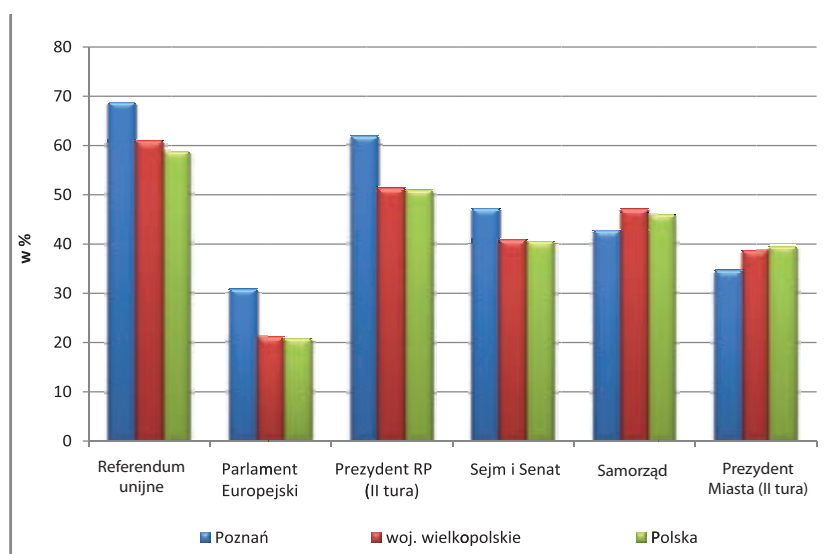
18.1. Aktywność obywatelska

W mieście podejmuje się działania zmierzające do zwiększenia aktywności obywatelskiej, które mają na celu zwiększanie zaangażowania obywateli w życie publiczne, rozwijanie świadomości obywatelskiej oraz podniesienie roli i skuteczności instytucji obywatelskich. W ramach programu aktywne grupy mieszkańców, władze lokalne i organizacje pozarządowe współuczestniczą w rozwiązywaniu konkretnych problemów lokalnych. Mieszkańcy organizują się w osiedla – jednostki pomocnicze, powstające jedynie z inicjatywy społeczności lokalnych, które dbają o zaspokajanie wspólnych potrzeb lokalnych, w szczególności o ład przestrzenny, porządek i bezpieczeństwo, lokalną infrastrukturę techniczną i drogową, mienie Miasta znajdujące się na terenie osiedla, stan środowiska, rozwój usług, kultury, sportu i rekreacji na terenie osiedla. Na koniec grudnia 2008 r. na terenie Poznania funkcjonowało 68 osiedli, w których mieszkało 92% mieszkańców. W radach osiedli działa ponad 850 radnych osiedlowych, których wybrali mieszkańcy. Problemem jest małe zaangażowanie mieszkańców w wybory i działalność rad osiedli.

Mieszkańcy osiedli peryferyjnych, zbudowanych na terenach nie w pełni uzbrojonych, zakładają stowarzyszenia, których celem jest budowa m.in. lokalnej sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, drogowej, oświetleniowej oraz osiedlowych obiektów rekreacyjno-sportowych. Przedsięwzięcia te powstają ze środków własnych mieszkańców oraz dotacji z budżetu miasta. Rocznie działalność taką prowadzi ponad 20 stowarzyszeń, społecznych komitetów budowy oraz inwestorów indywidualnych, którzy uzyskują z budżetu miasta blisko 2 mln zł.

W mieście działa także kilkaset fundacji, organizacji, towarzystw, stowarzyszeń, kościołów i parafii, klubów sportowych oraz różnych związków, które zajmują się organizacją przedsięwzięć z zakresu: pomocy społecznej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, profilaktyki i promocji zdrowia oraz rozwiązywania problemów alkoholowych, kultury fizycznej i sportu, upowszechniania turystyki, realizacji projektów kulturalnych i promocji kultury, edukacji kulturalnej, oświaty i wychowania, ochrony środowiska i edukacji

Frekwencja wyborcza w Poznaniu

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Konkluzje strategiczne:

Poznań działa w wielu organizacjach i stowarzyszeniach oraz współpracuje z wieloma miastami partnerskimi.

Ważną kwestią dla rozwoju Poznania jest zaangażowanie poznaniaków w sprawy miasta.

Dla ułatwienia komunikacji mieszkańców z władzami lokalnymi należy rozwijać narzędzia e-administracji.

ekologicznej, ochrony zabytków oraz poradnictwa konsumenckiego. W 2008 r. Miasto dofinansowało blisko 800 projektów organizacji pozarządowych.

Od 2000 r. mieszkańcy Poznania uczestniczyli w 11 wyborach na szczeblu lokalnym, krajowym, europejskim oraz w referendum unijnym. Z wyjątkiem wyborów do Rady Miasta Poznania i jednocześnie na funkcję Prezydenta Miasta w 2002 r., frekwencja wyborcza w Poznaniu była wyższa niż w województwie wielkopolskim i w Polsce (odpowiednio: od 2 do 7% i od 6 do 7%). Poznaniacy wykazali się dużą aktywnością obywatelską w referendum unijnym w 2003 r. (frekwencja 69%, podczas gdy w woj. wielkopolskim było to 61%, a w Polsce 59%), przeprowadzonych 7 czerwca 2009 r. wyborach posłów do parlamentu europejskiego (frekwencja 38%, podczas gdy w woj. wielkopolskim było to 24%, a w Polsce 24,5%) oraz przeprowadzonych 25 września 2005 r. wyborach do Sejmu i Senatu (frekwencja w Poznaniu wyniosła 49,6%, w woj. wielkopolskim 40,9%, w Polsce 38,2%). Jednakże można zaobserwować stopniowy spadek frekwencji w wyborach (o 45% w ciągu 7 ostatnich lat). Jest to tendencja ogólnopolska, a jej przyczyny są tematem analiz naukowców i polityków.

18.2. Polityka informacyjna i komunikacja społeczna

Najbardziej aktualne informacje o Poznaniu są zamieszczane w Miejskim Informatorze Multimedialnym (www.poznan.pl) – jednym z największych wortalii samorządowych w Polsce. Ukazują się tu informacje dotyczące życia gospodarczego i społecznego miasta, administracji i samorządu lokalnego (Biuletyn Informacji Publicznej), a także aktualne wydarzenia. Wielokrotnie nagradzany i wyróżniany w rankingach krajowych i zagranicznych MIM należy do najbardziej profesjonalnie opracowanych i najlepiej redagowanych portali samorządowych w kraju.

W Poznaniu został wdrożony, sfinansowany ze środków unijnych, projekt e-Poznań, którego celem jest rozwój społeczeństwa informacyjnego. W ramach programu uruchomiono archiwum dokumentów elektronicznych oraz portal umożliwiający realizację usług administracyjno-biznesowych. Urząd Miasta Poznania, jako pierwszy w Polsce, wprowadził możliwość rejestracji działalności gospodarczej drogą elektroniczną. Za pomocą Internetu prowadzona jest także rekrutacja do szkół ponadpodstawowych. Możliwe jest też składanie części wniosków oraz sprawdzanie stopnia zaawansowania załatwiania sprawy.

Planowane jest wdrożenie e-podpisu w kontaktach urząd – obywatel. Trwają prace nad budową Zintegrowanego Systemu Zarządzania Miastem. Podjęto też działania mające na celu zapewnienie mieszkańcom szerokopasmowego dostępu do Internetu. Obecnie mogą oni nieodpłatnie korzystać z 35 Publicznych Punktów Dostępu do Internetu. W ramach pilotażu tego ostatniego projektu od 2007 r. na Starym Rynku i placu Wolności działają punkty nieodpłatnego dostępu do bezprzewodowego Internetu. Projekt ten jest elementem szerszego programu Szerokopasmowa Wielkopolska, uznanego za projekt kluczowy województwa wielkopolskiego.

Ważnym aspektem funkcjonowania Poznania jest komunikacja społeczna. W tym zakresie Miasto realizuje liczne przedsięwzięcia, takie jak: konsultacje społeczne dotyczące ważnych dla mieszkańców spraw, dystrybucja bezpłatnych wydawnictw informacyjnych wśród mieszkańców, współpraca z lokalnymi mediami, plenerowe imprezy masowe oraz koncerty (np. Betlejem Poznańskie, Festiwal Rzeźby Lodowej, koncerty artystów światowego formatu, Dni Pyrlandii). W 2008 r. uruchomiono usługę Call Center, pozwalającą na lepszy kontakt pomiędzy mieszkańcami a Urzędem Miasta.

18.3. Kontakty międzynarodowe i krajowe

Poznań utrzymuje stałą współpracę z 12 miastami partnerskimi, między innymi takimi jak: Assen w Holandii, Győr na Węgrzech, Hannover w Niemczech, Pozuelo de Alarcón w Hiszpanii, Rennes we Francji, Toledo w USA oraz hrabstwem Nottinghamshire w Wielkiej Brytanii, obejmującą wymianę doświadczeń w zakresie samorządności, kultury, oświaty, kultury fizycznej, gospodarki komunalnej i pomocy społecznej,

Miasto Poznań aktywnie uczestniczy w pracach nad realizacją krajowych oraz międzynarodowych projektów i programów związanych z polityką rządu wobec samorządów lokalnych, zarządzaniem, rozwojem i współpracą gospodarczą. Poznań jest członkiem takich międzynarodowych organizacji i sieci, jak: Eurocities, w której od 2009 r. pełni funkcję wiceprzewodniczącego Forum Rozwoju Gospodarczego, European Urban Knowledge Network, Klub Strasburski, Mayors for Peace, Poznań - Ille-et-Vilaine Foundation, WHO Healthy Cities Network. Ponadto, poprzez uczestnictwo w Związku Miast Polskich, jest obecny w Radzie Europejskich Miast i Regionów (CEMR) oraz Kongresie Europejskich Władz Lokalnych i Regionalnych (CLRAE). Bierze także udział w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Miasto Poznań jest również aktywnym członkiem Unii Metropolii Polskich. Wspólnie z samorządami województw: wielkopolskiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, lubuskiego, Szczecinem i Wrocławiem oraz landami niemieckimi: Berlinem, Brandenburgią, Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Saksonią, Miasto realizuje projekt współpracy transgranicznej „Partnerstwo Odra”.

W Poznaniu funkcjonują przedstawicielstwa 20 państw. Miasto jest siedzibą generalnych konsulatów Federacji Rosyjskiej oraz agencji konsularnej USA. Ponadto, 18 państw (Albania, Belgia, Brazylia, Czechy, Dania, Estonia, Francja, Holandia, Irlandia, Litwa, Meksyk, Niemcy, Turcja, Węgry, Rumunia, Słowacja, Ukraina i Wielka Brytania) otworzyło tutaj konsulaty honorowe.

Do głównych uwarunkowań zewnętrznych rozwoju miast należą:

- globalizacja,
- kształtowanie się społeczeństw informacyjnych oraz wzrost wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych,
- metropolizacja,
- zmiany klimatyczne,
- wzrost tempa życia,
- zmiany wartości.

V. METROPOLIZACJA JAKO GŁÓWNA TENDENCJA W OTOCZENIU

Z punktu widzenia Poznania szczególny akcent należy położyć na tendencje związane z metropolizacją.

Metropolizacja jest to proces podejmowania w skali ponadnarodowej przez niektóre duże miasta funkcji kierowniczych w sferze gospodarczej oraz politycznych, a także funkcji wzorcotwórczych w kulturze. Metropolią jest miasto, które liczy co najmniej 500 000 mieszkańców i charakteryzuje się następującymi cechami: doskonałością usług, instytucji i wyposażenia, potencjałem innowacyjnym w zakresie technicznym, ekonomicznym, społecznym, politycznym i kulturalnym oraz wyjątkowością i specyfiką miejsca.³⁷

Poznań ma szansę wejścia do europejskiej sieci miast metropolitalnych, co potwierdzają wyniki badań Lise Bourdeau-Lepage³⁸ w odniesieniu do tzw. koncentracji działalności.³⁹

	Przemysł	Budownictwo	Usługi rynkowe			Usługi nierynkowe	Ogółem usługi
			Ogółem	Finanse	Dla firm		
Warszawa	0,80	0,90	1,20	1,50	1,30	0,90	1,08
Wrocław	0,90	1,10	0,95	0,94	0,99	1,10	1,01
Poznań	1,00	1,10	0,98	0,80	0,90	1,00	0,98
Kraków	1,00	1,30	0,90	0,60	0,96	1,10	0,97
Gdańsk	1,10	1,10	0,90	0,70	0,80	1,10	0,97
Łódź	1,30	0,70	0,90	0,70	0,80	1,10	0,93
Średnia	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00

Źródło: Bourdeau-Lepage, 2004

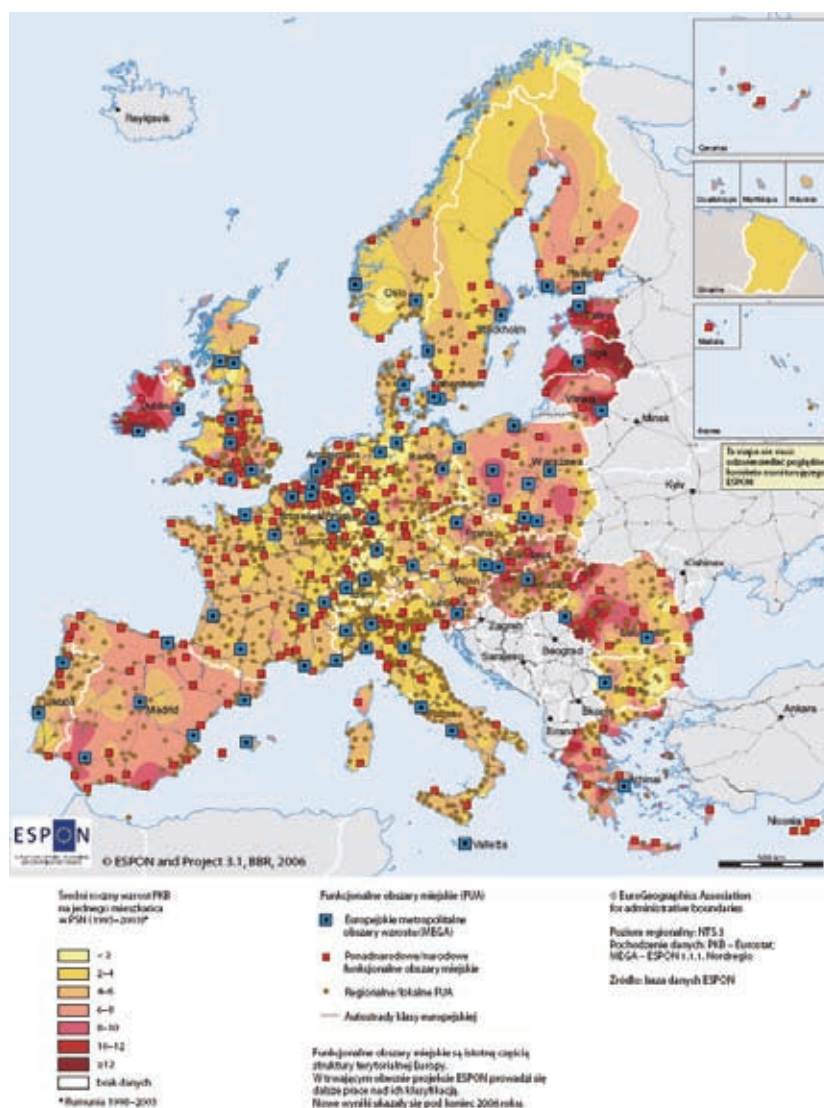
³⁷ B. Jałowiecki, 2007, za M. Bassand, *Metropolisation et inegalites sociales*, Lausanne: Presses Polytechniques et Universitaires Romandes, 1997.

³⁸ L. Bourdeau-Lepage, *Metropolization in Central and Eastern Europe: Unequal Chances*, GaWC Research Bulletin, 2004.

³⁹ Wskaźnik koncentracji to stosunek udziału zatrudnienia w dziale x w ogólnym zatrudnieniu w miejscu y do udziału całości zatrudnienia w dziale x w ogólnym zatrudnieniu we wszystkich miejscach.

Według prognoz programu ESPON⁴⁰ (ang. *European Spatial Planning Observation Network*) kontynuacja obecnych trendów doprowadzi w 2030 r. do znaczącej koncentracji działalności ekonomicznej w tzw. pentagonie (obszarze między Londynem, Paryżem, Mediolanem, Monachium i Hamburgiem). Polska będzie powiązana z centrum gospodarczym Europy dwoma korytarzami „wysokiej aktywności”. Pierwszy z nich obejmie Warszawę, Poznań i Łódź, drugi – Wrocław, aglomerację śląską i Kraków. Wszystkie wymienione miasta będą w 2030 r. należeć do obszarów metropolitalnych. Koncentracja polityki UE na celach związanych ze spójnością ekonomiczną i poprawą jakości życia w najuboższych regionach obecnej wspólnoty będzie, według ESPON, oznaczała relatywnie silniejszą pozycję polskich miast w europejskiej sieci metropolii. Oznacza to, że miasto Poznań będzie zmierzać do zwiększenia swojej konkurencyjności i potencjału wewnętrznego, aby stać się metropolią.

Ryc. Europejskie metropolitalne obszary wzrostu

Źródło: Atlas ESPON Struktura terytorium Europy, 2006

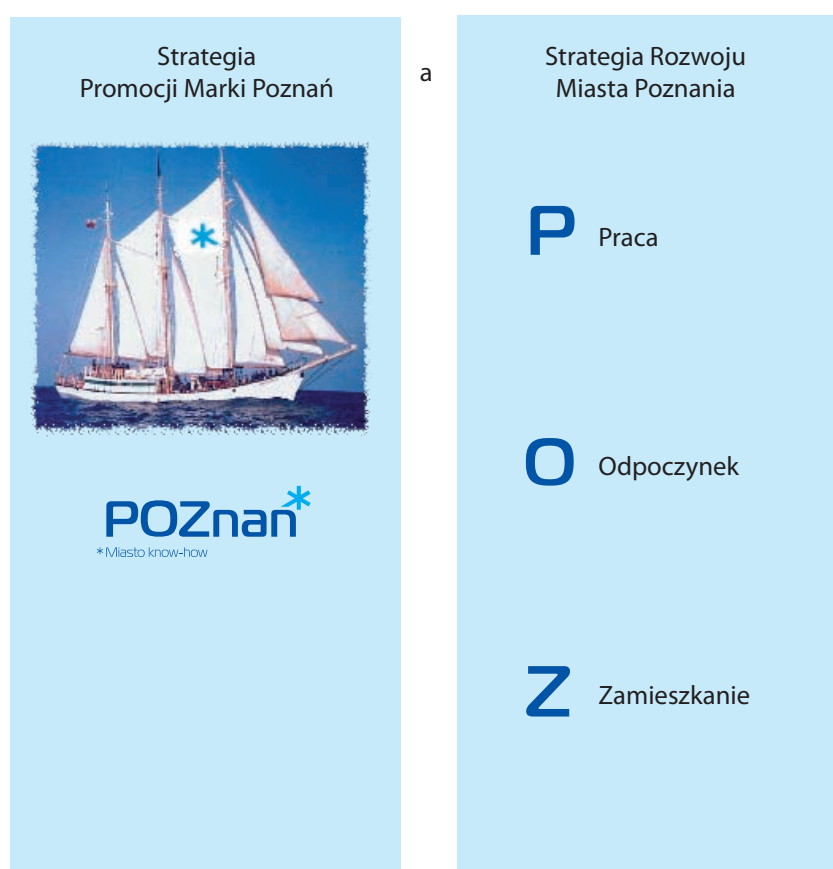
⁴⁰ Atlas ESPON Struktura terytorium Europy, 2006, Territorial Agenda of The European Union Towards a More Competitive Europe of Diverse Regions, ESPON, 2006

Analiza SWOT została wykorzystana jako metoda porządkująca czynniki rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Analiza SWOT składa się z czterech części: silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Należy zauważyć, że silne i słabe strony odnoszą się do samego miasta, natomiast szanse i zagrożenia do jego otoczenia. Dlatego w tym ujęciu analiza SWOT stosowana jest jako narzędzie o charakterze diagnostyczno-prognostycznym.

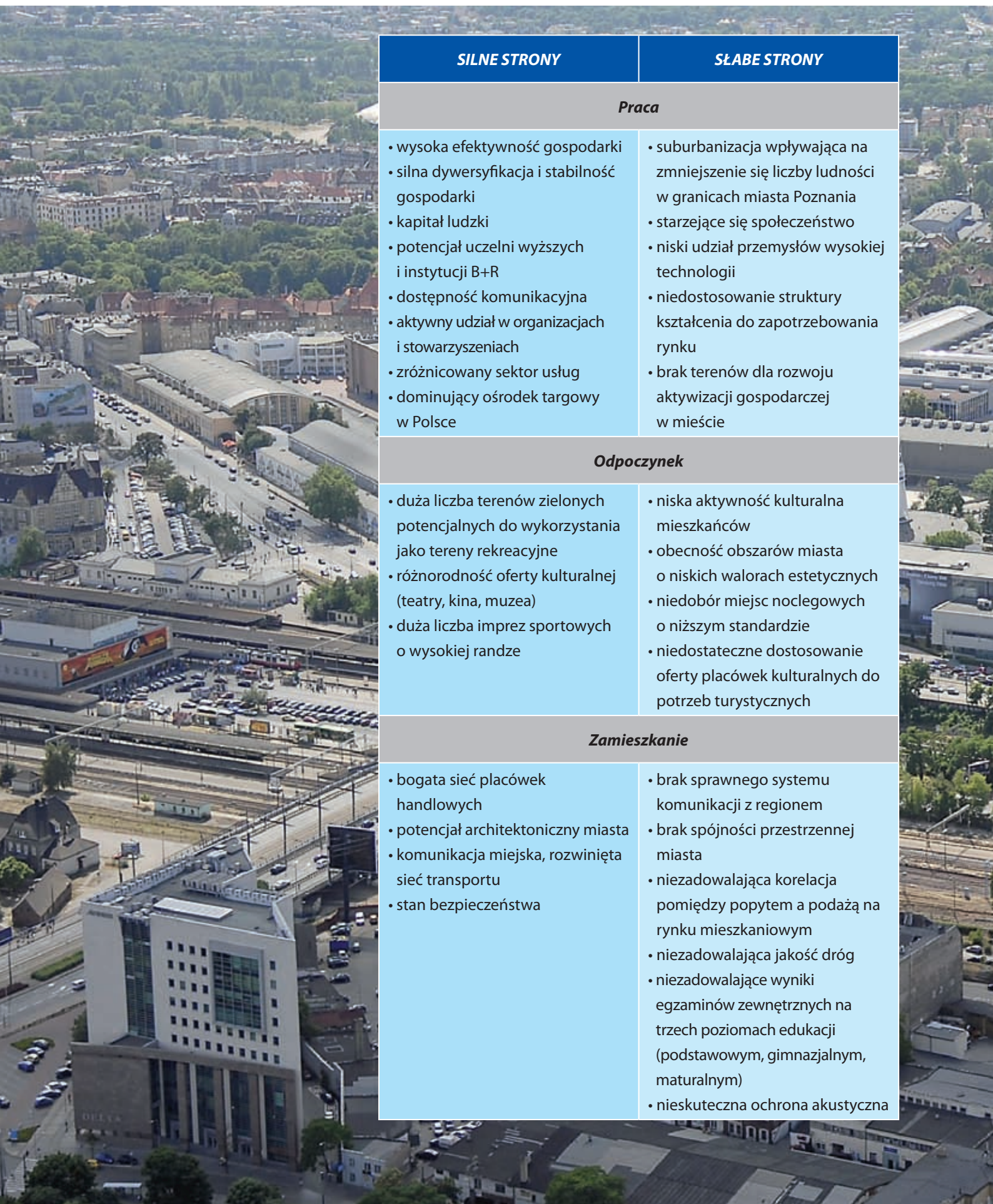
Analiza SWOT została przeprowadzona pod kątem trzech bloków tematycznych – pracy (P), odpoczynku (O) i zamieszkania (Z), wyszczególnionych na etapie analityczno-diagnostycznym.

VI. CZYNNIKI I UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA – SWOT

**Ryc. Strategia Promocji Marki Poznań
a Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2030**

Źródło: Opracowanie własne, C. Kochalski

<i>SILNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
Praca	
• wysoka efektywność gospodarki • silna dywersyfikacja i stabilność gospodarki • kapitał ludzki • potencjał uczelni wyższych i instytucji B+R • dostępność komunikacyjna • aktywny udział w organizacjach i stowarzyszeniach • zróżnicowany sektor usług • dominujący ośrodek targowy w Polsce	• suburbanizacja wpływająca na zmniejszenie się liczby ludności w granicach miasta Poznania • starzejące się społeczeństwo • niski udział przemysłów wysokiej technologii • niedostosowanie struktury kształcenia do zapotrzebowania rynku • brak terenów dla rozwoju aktywizacji gospodarczej w mieście
Odpoczynek	
• duża liczba terenów zielonych potencjalnych do wykorzystania jako tereny rekreacyjne • różnorodność oferty kulturalnej (teatry, kina, muzea) • duża liczba imprez sportowych o wysokiej randze	• niska aktywność kulturalna mieszkańców • obecność obszarów miasta o niskich walorach estetycznych • niedobór miejsc noclegowych o niższym standardzie • niedostateczne dostosowanie oferty placówek kulturalnych do potrzeb turystycznych
Zamieszkanie	
• bogata sieć placówek handlowych • potencjał architektoniczny miasta • komunikacja miejska, rozwinięta sieć transportu • stan bezpieczeństwa	• brak sprawnego systemu komunikacji z regionem • brak spójności przestrzennej miasta • niezadowalająca korelacja pomiędzy popytem a podażą na rynku mieszkaniowym • niezadowalająca jakość dróg • niezadowalające wyniki egzaminów zewnętrznych na trzech poziomach edukacji (podstawowym, gimnazjalnym, maturalnym) • nieskuteczna ochrona akustyczna